

[Handelsministeren.]

førende Mænd baade indenfor Handel og Industri, bagefter har sagt til mig: Vi er nu alligevel enige med Dem i, at det, De foretog Dem den Gang, var det rigtige i det store og hele.

Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller fremførte nogle Betragtninger overfor Koncentrationsproblemet, og en Del af det, det ærede Medlem dér sagde, var rigtigt og forstandigt sagt, og jeg kan give det min Tilslutning. Men det ærede Medlem vilde ikke tage Konsekvensen af sine Ord. Han maatte erkende, at Koncentrationen i Virkeligheden havde ført til, at den enkeltes Mulighed for at komme frem var svækket.

Det ærede Medlem gjorde ogsaa nogle spydige Bemærkninger til Socialdemokratiet med Hensyn til dets Forhold til hele Koncentrationsspørgsmaalet, men lad os nu tage hele dette Spørgsmaal ganske nøgternt og sagligt, det er jo et Spørgsmaal, vi vil blive stillet overfor mange Gange frem i Tiden, hvis vi faar Lov til at leve nogle Aar endnu. Thi det er udenfor al Tvivl, at Virksomhederne vil blive mere og mere koncentreret, Produktionen vil blive mere og mere koncentreret. Man kommer ikke udenom det, hvad enten man ønsker det eller ikke, og det lille Land Danmark kan intet som helst positivt anstille i Retning af at forhindre Koncentrationen; vi vil blive nødsaget til, hvis vi overhovedet vil bevare Mulighed for at leve vort eget selvstændige økonomiske Liv, at følge de Retningslinier, der følges ude i de store Lande, hvor Storindustrien dominerer.

Det er utvivlsomt saadan, at Chancen for den enkelte for at kunne komme ind i selvstændig Virksomhed vil forringes, fordi den store Kapitaldannelse, den store Koncentration, vil beherske Produktionen og gøre det umuligt for den enkelte mindre Bedrift, hvad enten der er Tale om Enkeltmands Bedrift eller om Selskaber, virkelig at kunne konkurrere og klare sig. Og dette vil navnlig blive Tilfældet, hvor Talen er om for Danmark at komme ud paa Verdensmarkedet med sine Industriprodukter; thi her er det saa aldeles uomtvisteligt, at vi maa følge Koncentrationen, vi maa nødvendigvis ud paa Verdensmarkedet med vore Industriprodukter. Vi er godt i Færd med at komme det, men vi maa ganske afgjort i laugt større Grad i Fremtiden søge Afsætning for vore industrielle Frembringelser i Udlandet end paa det hjemlige Marked.

Jeg maa i denne Forbindelse beklage, at man ikke her i Landet har kunnet se

nøgternt paa hele dette Spørgsmaal og ikke fra alle Sider har kunnet erkende, at et vigtigt Moment for vor Eksport af Industri-varer er, at vi sikrer den danske Industri det hjemlige Marked som Udgangspunkt for at komme ind paa det store Verdensmarked med vore Produkter.

Men Koncentrationen kan forme sig saaledes, at den bliver en Fare for Landet, hvis man ikke sætter den under et vist Tilsyn. Den kan beherske Priserne paa de Produkter, som fremstilles, og som igen er Produkter, hvis Priser er bestemmende for andre Virksomheders Evne til at producere og klare sig i Kampen for Tilværelsen; og Koncentrationen, Stordriften, kan helt eller delvis ved Prisaftaler med andre baade i Ind- og Udland, ikke mindst i mange Tilfælde med andre Virksomheder i Udlandet, beherske baade Produktion og Omsætning og derved bestemme Priserne. Og heroverfor, siger jeg, maa Samfundet i første Linie vare sig; det maa have den Mulighed at komme under Vejrer med, hvad der virkelig passerer, og jeg har ikke stillet Forslag om andet end at give Samfundet Mulighed for at undersøge, hvad der virkelig foregaar baade i den ene og den anden Retning.

Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller spurgte: Er der her i Landet saadanne Koncentrationer, er der her i Landet Tegn til saadanne Prisdannelser, er der her i Landet nogen Nødvendighed for at vedtage et Lovforslag som det, der her forelægges? Ja, derom er der for mig ingen Tvivl. Det ærede Medlem har en anden Opfattelse, men overfor selve Princippet kan det ærede Medlem fornuftigvis ikke gøre nogen reel Indvending, medmindre han vil stille sig, som han desværre gjorde i Slutningen af sin Tale, paa det afvisende Standpunkt: Vi skal for at værne det kapitalistiske Samfund ogsaa værne det mod ethvert Forsøg paa at sætte dette kapitalistiske Samfund under en vis Samfundskontrol.

Det ærede Medlem sagde, at de Oplysninger, som i saa Henseende maatte gives af mig, maatte gives i et Udvalg fornuftigvis. Ja, jeg tror ikke, at det er rigtigt, man her gaar i Detailler i dette Spørgsmaal. Jeg er villig til at give alle de Oplysninger i Udvalget, som jeg er i Stand til at give. Det ærede Medlem ankede over, at Lovforslaget ikke gav klar Besked om, hvad en Trust var, og det ærede Medlem sagde Gang paa Gang, at det var ikke nogen Trustlov, men det er heller aldrig givet ud for at være en Trustlov. Det er givet ud for det, det er, et Forslag